

Taas toivotus hyvän joulun

Kuva: Tuija Wetterstrand

Näiden Wienin jouluvalojen myötä tulevat hallituksen, tiedotuksen ja lehtien toimitusneuvoston yhteiset jouluterveiset.

*

Suomen Kuurosokeat ry:n hallitus kiittää jäsenistöä kuluneesta vuodesta ja toivottaa hyvää joulua ja onnellista vuotta 2014.

*

Tiedotus ja lehtien toimitusneuvosto puolestaan kiittävät lukijoita aktiivisuudesta ja toivottavat kaikille iloista ja makoista joulua sekä mukavia lukuhetkiä myös vuodelle 2014.

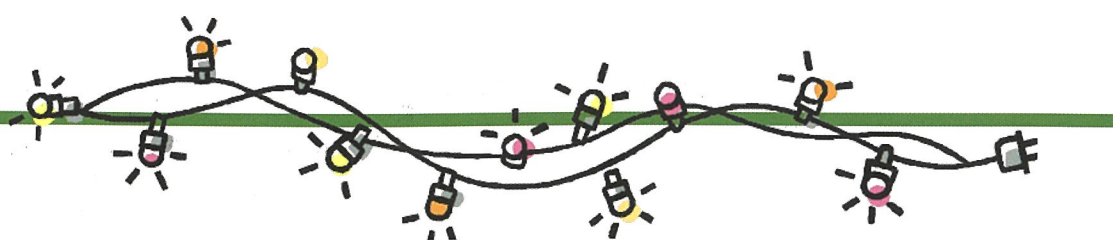
TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestölehti

12
2013

Riitta ja Russ vihittiin aistikirkossa
HK-konferenssi ja WFDB:n kokous Filippiineillä

Sisältö

Pääkirjoitus: Moniaistinen joulu.....	3
Riitta ja Russ vihittiin aistikirkossa.....	4
Syyskokouskuulumisia.....	7
Filippiineillä kokoustettiin myrskyn varjossa.....	8
ERCW2014 pidetään Visegrádissa.....	11
Implantointipäätös mietitään tapauskohtaisesti.....	12
Vatu esitteli uusia tilojaan Turussa.....	14
Valkoisten keppien luovutus Pokharassa.....	16
ValmisPaula: Joulun odotusta.....	19
Hallituksen, tiedotuksen ja toimitusneuvoston jouluterveiset.....	20

Kannen kuvassa hääpari **Riitta Lahtinen** ja **Russ Palmer** seisovat avio-
parina käsikädessä sormuksiaan katsoen kuurosokeiden Thomas-kirkon
alttarin edessä. Taustalla alttaritauluna auringon nousua kuvaavin keltai-
sin ja punaisin värein kudottu abstrakti poppanatyylinen taideteos. Kan-
nen ja sivun 3 kuvat: Riitta Lahtisen ja Russ Palmerin kotialbumi.

Tuntosarvi 1/2014 ilmestyy viikolla 4. Aineisto 20.12.2013 mennessä.
Tuntosarvi 2/2014 ilmestyy viikolla 8. Aineisto 24.1.2014 mennessä.

TUNTOSARVI
39. vuosikerta
ISSN 0358-2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry.

Taitto
Tuija Wetterstrand

Päätoimittaja
tiedottaja Tuija Wetterstrand,
p. 040 753 2026, s-posti:
tiedotus@kuurosokeat.fi.

Toimitusneuvosto

Esko Jäntti (puheenjohtaja), Ulla
Kungas, Paula Valminen, Ari Suutar-
la, Jaakko Evonen (sihteeri) ja Tuija
Wetterstrand.

Hinta

Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuuro-
sokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille
ilmainen. 12 numeroa vuodessa
isokirjoituksella, pisteillä, äänit-
teenä, videona ja/tai elektronisena
versiona. Ruotsinkielinen kooste
Känselsprödet ilmestyy 4 kertaa
vuodessa isokirjoituksella.

Tilaukset ja

osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry, PL 40,
00030 IIRIS, p. 040 778 0299,
s-posti:kuurosokeat@kuurosokeat.fi.
Toimiston aukioloaika ma-pe klo
8.00–15.45.

Painopaikka

Oriveden Kirjapaino.

Toimituksella on oikeus käyttää
lehden juttuja yhdistyksen inter-
net-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

Moniaistinen joulu

Joulua odottaessa lapsuuden jou-
lumuistot palaavat mieleen. Jou-
lun tunnelma on aina yhtä ainutlaa-
tuinen. Joulu tuo rauhaa ja lepoa.
Joulun sanoma on ilosanoma. Mu-
siikki soi kotona ja kirkkoissa.

Lapsena käytiin aattoamuna kir-
kossa ja sen jälkeen haudoilla.
Muisteltiin poisnukkuneita mummoja
ja pappoja. Muistin heidän kosketuk-
sensa, äänensä ja neuvonsa. Silmät
kostuivat, kun kynttilämeri levittäytyi
kauniisti valaisten hautausmaata.

Isän kanssa kannettiin joulukuu-
si olohuoneeseen. Kuusen raikas
tuoksu levittäytyi tupaan tuoden
metsäisen talven tuoksun. Kuusen
piti olla aina ihan katonrajaan asti.
Siskon kanssa saimme koristella
kuusen. Isä tietysti laittoi joulutäh-
den latvaan. Siskon kanssa oli rie-
mu rinnassa.

Äidillä oli kiire keittiössä. Äidin jou-
luruoat olivat ihanan herkullisia.
Aattoamuna syötiin riisipuuroa.
Kinkun, kalojen, laatikoiden, joulu-
torttujen ja piparien tuoksut täyttivät

talon. Joulupöytä oli runsas. Miten
ne maistuvatkin niin hyviltä.

Entä se ilta, kun joulupukki koputti
oveen lahjasäkki mukanaan. Sis-
kon kanssa laulettiin ”Joulupuu on
rakennettu” ja istuttiin joulupukin
polvelle. Tunnettiin miten joulupuk-
ki tuoksui raikkaalle ulkoilmalle.
Vanhemmat ottivat valokuvia. Jou-
lun tunne oli rinnassa.

Tärkeää oli myös saada käsin kos-
ketella joulupaketteja. Mitäköhän
tuossa paketissa on ja tuossa peh-
meässä paketissa. Oli kiva hypis-
tellä paketteja. Ilo levisi kasvoin
kun sai leikkiauton tai taskulampun.

Joulu on ihmeellinen. Joulu on mo-
niaistinen. Tuoksut, maut, äänet,
kosketus, kauneus, lämpö ja rauha
ovat läsnä joulussa.

Toivon sinun jouluusi iloa, rauhaa
ja lepoa sekä menestystä vuodelle
2014.

Kai Leinonen
toiminnanjohtaja ♦

Riitta ja Russ vihittiin aistikirkossa

Hymyilevä aviopari pääkosketuksessa!

Teksti: Tuija Wetterstrand

Riitta Lahtisen ja Russ Palmerin yhteiselämä alkoi 20 vuotta sitten Norjan Andebussa. Kaksi vuotta aikaisemmin tavannut pariskunta muutti silloin ensimmäistä kertaa yhteisen katon alle. Työpaikka oli sama, palveluja kuuroille ja kuurosokeille tarjoava keskus, joka nykyisin toimii nimellä Signo.

Vuosi sitten Signo-säätiö rakennutti alueelleen maailman ensimmäisen

kuuroille ja kuurosokeille suunnitellun aistikirkon. Siinä kirkossa Riitta ja Russ vihittiin lauantaina 9.11.

Mutta mennään ajassa taaksepäin vuoteen 1991 siihen hetkeen, kun Riitta ja Russ tapasivat toisensa ensimmäisen kerran. Riitta Lahtinen oli juuri saanut päätökseen kolmivuotisen Usher-projektin ja lähti konferenssiin Ruotsin Örebrohon kertomaan sen tuloksista. Samaan konferenssiin tuli puhumaan myös Russ Palmer Englannista.

- Muistan sen hetken, kun näin Russin ensimmäistä kertaa. Se oli 4. elokuuta kello 16. Tunsin heti, että tässä on ihminen, jonka kanssa olen täysin samalla aaltopituudella, Riitta kertoo.

Saman kokemuksen jakoi myös Russ, joka kosi Riittaa jo kolmannella tapaamiskerralla. Riitan vastaus oli, että hän vastaa sitten, kun on varma asiasta.

- Oli ihan selvää, että olimme jo pari. Mutta olimme eri maista ja eri kulttuureista ja kummallekin oma työ on tärkeää. En halunnut rynnätä suin päin mihinkään.

Riitta Lahtinen palasi Suomeen opettajaksi Kuurojen koululle ja Russ Palmer Englantiin opiskelemaan musiikkia. Kahden vuoden kuluttua asiat ratkesivat itsestään, kun kummallekin löytyi työpaikka Norjasta.

- Elokuussa 2011 kosin julkisesti Russia Onnelassa, Euroopan kuurosokeiden kuntoutumis- ja kulttuuriviikon päätösjuhlassa, tasan 20 vuotta Russin kosinnan jälkeen.

Vihkipaikan osoitti kohtalo tai vähintäänkin sattuma. Signo-säätiö on iso organisaatio, jolla on yli 1000 työntekijää ympäri Norjaa. Säätiö koulutti henkilökuntaansa kommunikaation eri teemoista ja pyysi

Riittaa ja Russia Andebuhun kertomaan sosiaalis-haptisesta kommunikaatiosta. Ensimmäinen koulutusjakso oli viime maaliskuussa, jolloin Tomas-kirkko eli aistikirkko oli juuri valmistunut.

Tomas-kirkon ajatuksena on tarjota hengellinen kokemus monen aistin kautta. Lattian alle on sijoitettu 54 magneettista elementtiä, joiden ansiosta lattia värähtelee musiikin tahdissa, jolloin musiikin voi tuntea kehon avulla. Kirkon katossa on valourut. Seinätekstiilejä voi kosketella ja yhdellä seinistä virtaa pieni vesiputous. Kristillisyyttä ei ole erityisesti korostettu, moniaistisuus on tärkein asia ja kaikki ovat tervetulleita kirkkoon uskonnosta riippumatta.

- Pidimme työpajan kirkossa, jonka jälkeen Russ kysyi, että arvaatko mitä aion ehdottaa. Työpajassa mukana ollut työntekijä, saksalainen pappi ilahtui, että olisi mukavaa, jos teistä tulisi ensimmäinen pari joka vihitaan tässä kirkossa.

Vihkipäiväksi valikoitui seuraavaksi sovitun koulutusjakson jälkeinen lauantai marraskuussa. Paperisota oli melkoinen, koska morsian tuli Suomesta, sulhanen Englannista, pappi Saksasta ja vihkipaikka sijaitsi Norjassa. Vihkiluvan saaminen jäikin aivan viime tippaan. Kommelukset eivät loppuneet siihen. Vihki-

Paikallinen lehti teki häistä juttua ja julkaisi häissä kuvatun videon verkkosivuillaan. Linkki videoon löytyy myös yhdistyksen Facebook-sivuilta.

pappi katkaisi jalkansa vajaa viikkoa ennen häitä. Yhdet häävieraista meinasivat jäädä ilman hotellihuonetta, toiset taas jumiutua lentokentälle tulipalon vuoksi. Morsian loukkasi sormensa lasinsirpaleeseen päivää ennen häitä, eikä verenvuoto tahtonut millään lakata.

Kaikesta huolimatta korvaava pappi löytyi, vieraat pääsivät paikalle ja häät alkoivat ajallaan. Morsian oli liittänyt asuunsa ja asusteisiin 20 asiaa jokaiselta yhteiseltä vuodelta, jotka symboloivat hääparille yhteisiä ja tärkeitä asioita. Yksi niistä oli morsiamen kengänpohjaan liimattu pieni lukko, jonka avain oli sulhasen kengänpohjassa.

- Sulhanen kyllä unohti laittaa lähtiessä juhlakengät jalkaansa ja tuli alttarille vanhoissa talvikengissä, joten se siitä symboliikasta, Riitta nauraa.

Matkaa alttarille siivitti tunnusmusiikki tv-sarjasta Okalinnut. Samainen kappale oli ensimmäinen, jonka Russ esitti Riitalle. Papin puheen aikana vihkipari istui kuninkaan ja kuningattaren tuoleilla. Sananmuokaisesti, sillä isot kokopuiset tuolit oli teetetty Norjan kuningasta ja kuningatarta varten, jotka kunnioittivat kirkon avajaisia läsnäolollaan. Kirkosta oli suora Skype-yhteys Suomeen ja Englantiin lähipiirille, joka ei voinut matkustaa paikan päälle.

Koko tapahtuma oli hyvin Riitan ja Russin näköinen, välitön ja iloinen mutta pienintä yksityiskohtaa myöten tarkkaan harkittu. Jopa morsiamen vasemman nimettömän kynnessä oli pienillä hopeisilla pisteillä tehty L-kirjain, että sulhanen löytäisi sormussormen tuntoastin avulla. L-kirjain symboloi tietenkin englannin sanaa "love" eli rakkaus.

Alttarilta vastaviihitty pariskunta poistui tanssahdellen Beach Boysien kappaleen "Good vibrations" eli "hyvien värähtelyjen" tahtiin. Pariskuntaa seurasi tanssiva pappi ja kirkkoväki. ♦

Kuvassa osa kunniakirjalla tai ansiomerkillä palkituista. Vas. Veera Laukkarinen, Kai Leinonen, Sanna Paasonen ja Timo Närhi.

● Syyskokouskuulumisia

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Suomen Kuurosokeat ry:n syyskokous pidettiin 23.-24.11.2013 Hotelli Rantasipi Sveitsissä, Hyvinkäällä. Tervehdyssanat kokoukselle toi Kuurojen Palvelusäätiön johtaja **Tarja Muteli**.

● Ennen varsinaisen kokouksen alkua jaettiin huomionosoituksia. NKL:n pronssisen ansiomerkin saivat **Marianne Ojanen, Sanna Paasonen, Hanna-Leena Suominen** ja **Outi Säppi**. NKL:n hopeisen ansiomerkin sai **Riitta Lahtinen** ja kultaisen ansiomerkin **Ulla Kungas** ja **Kai Leinonen**.

Kunniakirjan saivat **Hilkka Hyötylä, Veera Laukkarinen, Tuija Mustonen** ja **Timo Närhi**. Vuoden työn-

tekijäksi valittiin **Sirkka Antinmaa** ja vuoden jäseneksi **Kari Hyötylä**.

Kokouksen avasi puheenjohtaja **Seppo Jurvanen**. Äänioikeutettuja jäseniä oli paikalla 63 henkilöä. Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kokouksessa tehtiin henkilövalintoja. Syyskokous valitsi yksimielisesti nykyisen puheenjohtajan **Seppo Jurvasen** seuraavalle kaksivuotiskaudelle hallituksen puheenjohtajaksi. Hallitukseen valittiin erovuoroisten tilalle **Tuula Hartikainen, Esko Jäntti** ja **Timo Närhi**. Hallituksessa jatkavat **Sanna Paasonen, Paula Valminen** ja **Riku Virtanen**.

Toimintasuunnitelma ja talousarvio vahvistettiin vuodelle 2014. ♦

Riku Virtanen puhuu esikonferenssissa (vas.), jonka avajaiset päätti musiikkiesitys. Kaikki muodostivat ringin ja ottivat toisiaan kädestä kiinni (oik.). Näin haluttiin yhdessä voimaantua.

Filippiineillä kokoustettiin myrskyn varjossa

Teksti: Seppo Jurvanen

Helen Keller maailmankonferenssi ja sen jälkeen Maailman Kuurosokeiden Liiton (WFDB) yleiskokous järjestettiin Tagaytaysä Filippiineillä 6.-11.11.2013. Kesken tapahtuman, 8.11. aamulla paikallista aikaa Filippiineille iski supertaifuuni Haiyan. Sen tuulet olivat ilmeisesti suurimmat koskaan mitatut, jopa yli 100 metriä sekunnissa. Hirmumyrskyn raja on 32 metriä sekunnissa, joten tuuli oli todella raju ja tuhot sen mukaisia. Maailmanlaajuinen tuki Filippiinien uhrien auttamiseksi alkoi heti, kun tuhon laajuus selvisi.

Konferenssialue sijaitsee noin 800 kilometriä taifuunialueelta pohjoiseen. Myrsky ei yltänyt sinne saakka, mutta sen seurauksena vettä tuli niin, että yksi retki jouduttiin perumaan.

Tapahtuma alkoi esikonferenssilla keskiviikkona 6. päivä marraskuuta. Lukuisten puhujien ja esitysten joukosta voi mainita meidän **Riku Virtasemme**, joka kertoi tulkkauspalveluista ja tulkikoulutuksesta Suomessa. Jo esikonferenssissa tulivat esiin koko tapahtumaa vaivanneet ongelmat eli induktion puuttuminen, taukojen puute ja vaikeus pysyä aikataulussa. Jälkeenpäin Ruotsin **Stig Ohlsson** tuli kiit-

Seppo Jurvanen kokouksessa tulkkinsa kanssa (vas.). WFDBn konferenssin lavalla Satoshi Fukushima ja William Green (oik.).

- telemään Suomen konferenssista, joka oli hänen ja monen muun mielestä edelleen paras.

- Helen Keller maailmankonferenssi alkoi torstaina hiljaisella hetkellä edesmenneen **Lex Grandian** muistolle. Päivän viidestä täysistunnosta yksi mieleenpainuvimmista oli Ruotsin **Pontus Degsellin** alustus kuurosokeiden kulttuurista ja kuurosokeudesta. Hän pohti kuurosokeiden identiteettiä ja sitä, kuinka tärkeää on, että kuurosokeiden yhteisö on olemassa kaikkia kuurosokeita varten. Kommunikatiotavasta huolimatta kaikkien pitää voida tuntea osallisuutta omassa yhteisössään. WFDB:tä täytyy kehittää edelleen siihen suuntaan, että kaikki tuntevat siellä itsensä tervetulleeksi. Kuurosokeiden henkilöiden ryhmä on kokonaisuudessaan niin pieni, että sitä ei kannata pilkkoa useammiksi pienemmiksi

ryhmiksi, muuten kukaan ei saa ääntään kuuluville. ”Yhdessä olemme vahvempia”, Pontus painotti.

Toinen konferenssipäivä alkoi myrskyn varjossa. Ironista kyllä, Japaniin suunniteltu konferenssi jouduttiin kaksi vuotta sitten siirtämään maanjäristyksen ja tsunamin vuoksi Filippiineille. Yksi päivän kolmesta retkestä peruutettiin ja ohjelmaan tuli muutoksia. Työpajoja oli aina kaksi päällekkäin, päivän aikana yhteensä 10. Illalla annettiin määräys, että kukaan ei saanut poistua hotellin ulkopuolelle, koska puuskainen tuuli oli niin kova.

Lauantain retkipäivän jälkeen sunnuntaina aamupäivällä pidimme ajan ja kustannusten säästämiseksi EDbU:n hallituksen kokouksen ennen WFDB:n yleiskokouksen alkua. **Sanja Tarczay** kertoi muun muassa sen, että EDbU:n 10-vuotissyn-

tymäpäiväjuhlat ja samalla EDbU:n väliaikaisen hallituksen 15-vuotisjuhlat ovat kesällä 2014 ERCW:n yhteydessä Unkarissa. Hän kiitti kaikkia hallituksen jäseniä siitä, että EDbU on tullut viimeisten 3 kuukauden aikana näkyvämmäksi.

WFDB:n yleiskokous alkoi iltapäivällä. Alun perin kokouksen oli tarkoitus alkaa aamulla, mutta silloin pitivätkin alueelliset järjestöt omat kokouksensa, kuten mekin pidimme EDbU:n hallituksen kokouksen.

Ari Suutarla toi Abilis-säätiön tervehdyksen ja kertoi sen toiminnasta. Abilis on maksanut osan tapahtuman kustannuksista. Se ei tue yksittäisiä ihmisiä vaan järjestöjä ja yhdistyksiä. Abilis on tukenut toimintansa aikana yli 2000 projektia Aasiassa, Afrikassa ja Latinalaisessa Amerikassa.

Sääntömuutoksesta päättäminen venyi lopulta maanantai-aamuun eli viimeiseen kokouspäivään. Sen jälkeen päästiin keskustelemaan äänestysmenettelystä ennen toimihenkilöiden valintaa seuraavaksi 4-vuotiskaudeksi.

Puheenjohtajaksi oli vain yksi ehdokas, **Geir Jensen** Norjasta. Geir esitteli itsensä lyhyesti. Hänet valittiin WFDB:n puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajan paikalle oli ehdolla neljä henkilöä, joista äänes-

tyksen jälkeen valittiin Ecuadorin **Sonnia Margarita Villacrez**. Hän on ollut varapuheenjohtajana jo kaksi kautta, mutta säännöt eivät rajoita toimikausien määrää. Pääsihteeriksi oli ehdolla kaksi henkilöä, Japanin **Akiko Fukuda** ja Bulgarian **Dimitar Parapanov**, valituksi tuli Fukuda. Muita toimihenkilöitä on kaikkiaan 12. Riku Virtanen Suomesta valittiin Euroopan alueelliseksi edustajaksi.

Suomesta oli edustettuna yhteensä 9 henkilöä kun tulkit lasketaan mukaan. Kaikkiaan tapahtumaan osallistui noin 250 henkeä 38 eri maasta. Suurin yksittäinen osallistujamäärä tuli Ruotsista, 37 henkilöä.

Filippiinien reissusta jäi mieleen erityisesti taifuuni ja sen jälkeensä jättämä hirveä hävitys, inhimillinen tuska ja hätä. Yltäkylläinen rikkaus ja äärimmäinen köyhyys vuorottelevat Filippiineillä, mikä näkyi Filippiinien pääkaupungissa Manilassa ja kokouskaupungissa Tagaytayssa. Oli pilvenpiirtäjiä ja isoja komeita ostoskeskuksia, oli hökkeleitä ja kerjäläisiä. Oli rikkauksia vartioivia vartijoita aseineen. Oli äiti nukku-
massa paljaalla kadulla pieni lapsi vierellään.

Taas kerran niin vahvasti tuli mieleen, miten hyvässä ja turvallisessa maassa asumme ja miten pienistä asioista monesti valitamme. ♦

ERCW järjestetään ensi vuonna näissä hulppeissa maisemissa. Kuvan etualalla näkyy Visegrádin kaupunkia.

ERCW 2014 pidetään Visegrádissa

Teksti ja kuva: Jaakko Evonen

Vierailin Unkarissa lomamatkalla tänä syksynä. Matkan yhteydessä kävin Visegrádissa, jossa järjestetään Euroopan kuurosokeiden kuntoutumis- ja kulttuuriviikko, ERCW 25.–31.8.2014. Kaupunki sijaitsee noin 40 kilometriä Budapestistä pohjoiseen. Vaikutuin paikasta: maisemat ovat kauniit ja pitkälle kantavat. Alueella on myös mukavasti nähtävyyksiä, kuten kirkkoja, ravintoloita ja linnoja.

Oheinen kuva on otettu korkealla rinteellä sijaitsevan linnan pihalta Visegrádin puolella. Kuvassa näkyy korkeiden kukkuloiden lisäksi Tona-
va, joka kiertää laaksossa Visegra-

din ja sen vastarannalla sijaitsevan Nagymaroksen välissä. Tonavan voi ylittää liikennöivällä lautalla.

Ennen ERCW:n alkua pidetään Euroopan Kuurosokeiden Liiton (EDbU) kokous 23.–25.8. Molempien tapahtumien paikkana on Tonavan rannalla sijaitseva hotelli Visegrád.

Tapahtumasta on lisätietoa Toimintakalenterissa. Ryhmämatkalle ilmoittautuminen täytyy tehdä 31.1. mennessä. ERCW 2014 on luonut tapahtumalle myös omat Facebook-sivut, joita kannattaa käydä tykkäämässä, niin saa tapahtuman päivitykset näkyviin omaan uutisvirtaan. ♦

Implantointipäätös mietitään tapauskohtaisesti

Korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäri Antti Aarnisalolla on päässään otsalamppu, jonka avulla tutkitaan potilaan korvat.

Teksti ja kuva: Tuija Wetterstrand

Erikoislääkäri **Antti Aarnisalo** HUS:in korvaklinikalta on tuttu mies monelle implanttileikkauksen läpikäyneelle kuurosokealle. Tapaamisen aluksi täytyy tiedustella, että puhutaanko nyt sisäkorvaistutuksesta vai implantista.

- Kyllä nykyään puhutaan yleisesti sisäkorvaimplantista. Sisäkorvaistute on suositeltava muoto, mutta se ei ole lähtenyt sanana oikein elämään. Sairaalamailmassakin käytetään yleisesti istutteen sijaan sanaa implantti, Aarnisalo tunnustaa.

Ensimmäiset, niin sanotut yksikanaavaistutteen leikattiin Suomessa muutamalle ihmiselle 1980-luvun lopulla. Varsinaisesti toiminta käynnistyi monikanaavaistutteen myötä kymmenen vuotta myöhemmin. Sama tekniikka on edelleen käytössä. Aarnisalon mukaan Suomessa on hieman alle 1000 implantin käyttäjää, joista kuurosokeita on arviolta noin 50. Implantoitujen määrä on kasvanut nopeasti erityisesti viimeisten vuosien aikana. Myös leikkauksen tulokset ovat parantuneet.

Kuulovammaisten implantointia aletaan yleensä harkita siinä vai-

heessa, kun potilas ei kuulokojeista huolimatta pysty puhelinkeskusteluun vieraan ihmisen kanssa. Kuurosokeiden kohdalla tarkkoja raja-arvoja ei ole. Jokaisen tilanne arvioidaan yksilökohtaisesti, koska tilanne pitää suhteuttaa yhteen näkövammalla.

- Kuulonäkövammalle on monia eri aiheuttajia ja samankin sairauden kohdalla, kuten Usherin kolmostyypissä, kuulon ja näön tilanne vaihtelee yksilöittäin kovasti. Yleispätevää sääntöä implanttipäätökselle ei siksi voi olla. Paras ratkaisu mietitään tapauskohtaisesti, Aarnisalo kertoo.

Sisäkorvaimplantteja on markkinoilla erilaisia. Ne eroavat toisistaan siinä, miten kukin käsittelee ääntä.

- Kaikki käsittelevät ääntä yhtä hyvin ja kaikilla päästään yhtä hyvään lopputulokseen, Aarnisalo vakuuttaa.

Kuulovammaisille leikataan yleensä yksi implantti, mutta kuurosokeat saavat halutessaan implantin molempiin korviinsa. Myös syntymäkuurot lapset ja aivokalvontulehduksen kuurouttamat saavat kaksi implanttia.

Mikäli implantoidaan molemmat korvat, niin silloin käytetään molemmissa samaa merkkiä. Perheenjäsenille leikataan aina sama merk-

ki, ja niin pyritään tekemään myös suvussa ja lähipiirissä, koska silloin kaikilla on sama ohjelma, tekniikka on tuttua, samoin mahdolliset liitännäisapuvälineet ja mahdolliset ongelmat.

Vaikka pääsääntöisesti kaikki saavat implantista jonkinasteisen hyödyn kommunikaation tukena, niin kuntoutuksen tuloksia ei voi etukäteen ennustaa. Implantista huolimatta saatetaan edelleen tarvita viittomia, huuliota tai kirjoitustulkia. Siksi ennen leikkausta käydään potilaan kanssa huolellisesti läpi se, että odotukset ovat varmasti realistiset.

- Joku saattaa pystyä varaamaan säätöajat itsenäisesti puhelimitse jo ensimmäisen aktivoinnin jälkeen, joku toinen ei koskaan pysty kuulemaan puhetta puhelimesta, Aarnisalo havainnollistaa.

- Ennustetta ei ole. Varmaa on vain se, että kuulon kuntoutus vaatii potilaalta paljon töitä ja omaa tahtoa. Tarvitaan myös malttia. Ottaa aikansa, ennen kuin säädöt saadaan kohdalleen.

Ja pitää muistaa, että paraskaan implantti ei tee kuurona syntyneestä tai kuuroutuneesta normaalkuuloista. Hän tulee aina olemaan kuulovammainen normikuuloisten maailmassa. ♦

Vatu esitteli uusia tilojaan Turussa

Vas. Riikka Heikkinen, Sari Paloposki ja Liisa Hyssälä tarkastelevat etätulkkaukseen tarkoitettua konetta ja sen ohjelmaa. Oik. Yksi välityskeskuksen asiakaspalvelupisteistä.

Teksti ja kuvat: Tuija Wetterstrand

Kela keskittää vammaisten tulkkauksen välityksen Turkuun vuoden 2014 alusta. Alueelliset tulkkivälityskeskukset lopettavat toimintansa. Kaikki tulkkitilaukset tehdään jatkossa Turun Peltolassa sijaitsevan Vammaisten tulkkauspalvelukeskuksen eli Vatu-keskuksen kautta. Välitystoiminnan lisäksi Kela keskittää Vatuun myös etätulkkauspalvelut. Kela perustelee keskittämistä laadun parantamisella.

- Tulkkien saatavuudessa on ollut ongelmia. Kaikkia asiakkaita ei ole palveltu niin hyvin kuin olisi voitu.

Nyt kun välitystoiminta kotiutetaan yhteen paikkaan asiakas saa aina yhdenmukaista palvelua riippumatta siitä, missä hän asuu, sanoo Vatu-keskuksessa joulukuun alussa vieraillut Kelan pääjohtaja **Liisa Hyssälä**.

Myös Vatu-keskuksen johtaja **Sari Paloposki** vetoaa yhdenmukaisiin käytäntöihin ja yhdenmukaisiin kriteereihin, jotka ovat samat kaikille.

- Nyt, kun myös seuranta ja tilastointi ovat yhdessä paikassa, voimme paremmin kehittää palvelua.

Asiakkaalle keskittäminen tarkoittaa

pidempiä aukioloaikoja. Tilauksen voi tehdä myös viikonloppuisin, kun aikaisemmin tulkkitilaus piti jättää perjantaihin mennessä. Erillistä päivystävää välitystä ei enää ole vuoden 2014 alusta. Arkipäivisin tulkkivälitys palvelee seitsemästä aamulla kahdeksaan illalla, lauantaisin klo 8-15 ja sunnuntaisin ja pyhinä klo 9-13.

- Asiakas voi tehdä tulkkitilauksen viikonloppunakin saman päivän ennalta arvaamattomaan tapahtumaan. Silti tilausten tekeminen ajoissa varmistaa parhaiten sen, että tulkki varmasti löytyy, Sari Paloposki sanoo.

Kela on palkannut Vatuun 31 uutta toimihenkilöä tulkkauksen välitystä ja etätulkkaukseen varten. Noin puolella palkatuista on viittomakielen tulkin koulutus. Välityskeskuksen uudet tilat valmistuivat lokakuussa.

Tulkkauspalvelupäätöksen saanut henkilö voi hakea Kelalta myös etätulkkauksepäätöstä. Etätulkkauksepäätöksen ehtona on riittävä tietokoneenkäyttötaito ja sitoutuminen palvelun käyttämiseen. Hakemuksessa onkin oltava asiantuntijalausunto henkilön tietokonetaidoista. Asiantuntija voi olla esimerkiksi aluesihteerin tai IT-asiantuntija, joka tuntee asiakkaan.

- Kela hankkii etätulkkauksepäätök-

sen saaneelle asiakkaalle palvelun käyttöön tarvittavat laitteet ja yhteydet. Palvelu on siis asiakkaalle täysin maksutonta. Etätulkkauksepäätös ei myöskään sulje pois oikeutta käyttää tavallista tulkkauspalvelua, korostaa suunnittelija **Riikka Heikkinen**.

Nopeita, korkeintaan vartin mittaisia asioimistilanteita varten etätulkkiin voi ottaa yhteyden ilman ajanvarausta. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi soitto lapsen päiväkotiin, että lapsi on sairastunut tai ajan tilaaminen kampaajalle. Pidempiä etätulkkauksitilanteita varten pitää aika varata etukäteen.

Teknisten ongelmien vuoksi etätulkkauspalvelu päästiin testivaiheen jälkeen aloittamaan vasta viime toukokuussa. Etätulkkaukseen käyttäviä asiakkaita on nyt 109.

- Tulevaisuudessa potentiaalinen määrä etätulkkauksen käyttäjiä voisi olla noin 1000-1500, arvioi Riikka Heikkinen.

Tulkkauspalvelun käyttäjiä on Suomessa tällä hetkellä noin 5200. Kuulovammaisia heistä on 3450, puhevammaisia 1450 ja kuulonäkövammaisia 300. Tulkkaustilauksia on vuodessa noin 90 000, joista yli 93% on pystytty tähän mennessä toteuttamaan. ♦

Valkoisten keppien luovutus Pokharassa

Tuija Mustosen ojentamat valkoiset kepit vastaanottaa Shakti Lamichhere.

Teksti ja kuvat: Tuija Mustonen

Tapasin yli vuosi sitten Suomessa **Christine Roschaert** eli **Cocon**, joka kertoi Nepalista ja kuurosokeista. Olin kiinnostunut tästä ainutlaatuisesta maasta ja erittäin kiinnostunut Mount Everestistä, maailman korkeimmasta vuoresta, jonka olen aina halunnut nähdä.

Toteutin matkani viime lokakuussa. Päämääräni oli Pokhara, Nepalin toiseksi suurin kaupunki, joka sijaitsee pääkaupunki Kathmandusta noin 200 kilometriä länteen. Siellä

sijaitsevat Nepalin kuurojen ja kuurosokeiden yhdistysten toimistot. Mukamani oli suomalaisten kuurosokeiden lahjoittamia valkoisia keppejä.

Lensin Helsingistä New Delhiin ja sieltä Nepalin pääkaupunkiin Kathmanduun. Olin valkoisten keppien lähettiläs, mutta matkani oli yksityinen lomamatka, enkä edustanut mitään järjestöä.

Minulla oli oppaana nepalilainen kuuro, viittomakielinen mies nimeltä **Suresh Shahi**. Hän opasti minut toivomiini paikkoihin, myös Pokha-

Asha Gurung, Tuija Mustonen ja Shakti Lamichhere.

Kuurosokeiden yhdistyksen kyltti paikallisella kielellä ja englanniksi.

raan, jonne matka linja-autolla pitkin kapeita vuoristoteitä kesti peräti 8 tuntia. Maisema matkan varrella oli erittäin kaunis. Jokilaaksossa lenteli kirkkaan punaisia ja keltaisia perhosia, näky oli kuin paratiisissa.

Olin kertonut toiveeni tavata paikallisia kuurosokeita. Olin aivan innoissani, kun minulle kerrottiin, että Pokharassa Nepalin kuurojen yhdistyksen tiloissa minua odottaa 20 kuurosokeaa. Saavuttuani paikalle torstaina 29. lokakuuta siellä oli vain yksi kuurosokea mies, **Shakti Lamichhere**. Muut olivat kuuroja. Kysyin, missä kuurosokeat ovat. Kuurot vastasivat, että kuurosokeat eivät yksin pääse tulemaan talolle. Jonkun on haettava heidät, mutta meillä ei ole siihen varaa. Ryhmässä oli kuuro aviomies, jonka vaimo on kuurosokea ja tekstiviestin lähetettyään hän sanoi, että vaimo tulee piakkoin.

Ilahduin, kun kuuron aviomiehen

vaimo **Asha Gurung** saapui paikalle. Nyt paikalla oli kaksi kuurosokeaa. Asha on Kuurosokeiden yhdistyksen varapuheenjohtaja ja Shaktin pääsihteeri. Luovutin suomalaisten kuurosokeiden lahjoittamat valkoiset kepit. Annoin pikaopastuksen Shaktille ja Ashalle siitä, miten valkoista keppiä käytetään. Kerroin, miten turvallista on kulkea kepin kanssa esimerkiksi pimeissä paikoissa kun keppi heijastuu autojen valoissa hyvin näkyvästi.

Pian keskustelu kävi mahdottomaksi, sillä kuurot viittoivat päällekkäin ja en saanut kuurosokeilta puheenvuoroa. Nousin seisomaan ja pyysin ystävällisesti kaikki kuurot ja omat kolme tulkiani ulos, vain kaksi kuurosokeaa saivat jäädä huoneeseen. Ikkunan verhot laitettiin kiinni ja ovi suljettiin. Olin ollut Nepalissa siihen mennessä viisi päivää ja opiskellut nepalilaisen viittomakielen perusteet. Sen lisäksi käytimme kansain-

välistä viittomakieltä ja keskustelu sujui hyvin. Kerroin heille, että täytin helmikuussa 50 vuotta ja että syntymäpäiväkutsukortissani mainitsin lahjoittavani osan lahjarahastostani Nepalin kuurosokeiden kommunikaatio-opetukseen. He kiittivät tästä suuresti ja kertoivat, että voivat lahjoittamillani rahoilla hakea niitä kuurosokeita maalta, jotka eivät yksin pääse kuurosokeiden yhdistyksen tiloihin tiedotustilaisuuteen. Taksilla 5-6 kuurosokean hakeminen maksaa yhteensä noin yhden euron.

Nepalin Kuurosokeiden yhdistys on Kuurojen yhdistyksen kanssa samoissa tiloissa. Kuurojen yhdistys perustettiin 1989, mutta en saanut selville milloin Kuurosokeiden yhdistys on perustettu. Siellä on huone, jonne jäsenet kokoontuvat ja istuvat patjojen päällä odottamaan tiedotusta. Heillä ei ole tarkkaa tietoa montako kuurosokeaa asuu Nepalissa, koska suurin osa asuu maalla ja kaikkia tietoja ei välttämättä ole tilastoissa.

Tapaamani Nepalin kuurosokeat Asha Gurung ja Shakti Lamichhere lähettävät terveisiä kaikille suomalaisille kuurosokeille. He kiittävät hienoista valkoisista kepeistä sekä pistekirjoituksen apuvälineestä. Heillä on toiveissa myös, että Suomesta löytyisi rahoitus kommunikaatio-opetukseen. "Olisim-

me kiitollisia, jos Suomesta löytyisi rahoitus lähettää pätevä opettaja opettamaan taktiilia viittomakieltä maalla asuville kuurosokeille."

Myös minä toivon, että Suomesta löytyisi rahaa auttaa nepalilaisia kuurosokeita pääsemään liikkeelle, koska kuurosokeat istuvat vain omassa kodissaan vanhempien ja sukulaisten kanssa. Kukaan ei tiedä miten kommunikoida kuurosokeiden kanssa ja kukaan ei osaa opastaa kuurosokeita asianmukaisesti.

Pääsin myös tutustumaan "tehtaan", jossa oli kuurosokeita ja kuuroja töissä. He valmistavat erilaisia huiveja, kankaita ja vaatteita, jotka ovat 100 % kashmiria. Heidän kuukausipalkkansa on noin 15 euroa, mutta he saavat ruoan ilmaiseksi. Nuoret tekivät töitä hyvin tunnollisesti ja olivat hyvin iloisia suomalaisesta turistista.

Kiitos Nepali, kun sain käydä maassanne. Olette antaneet minulle hyvin paljon ajattelemisen aihetta, kuten ettei olekaan niin yksinkertaista saada kuurosokeita paikalle kuurosokeiden yhdistyksen tiloihin ja miten kuurosokeat elävät yksin eristäytyneinä omissa kodeissaan ilman kommunikaatiota. ♦

Joulun odotusta

Teksti: Paula Valminen

Hölmistyneenä kuuntelin kaupan kassajonossa **Janikan** selvitystä myyntiin tulleista joulukalenterista. Suklaata ne sisälsivät, värikkäitä ja muutenkin mukavan näköisiä olivat. Ja juuri sopivasti sijoitettuna pikkulasten nenän korkeudelle. Voi lapsiparat ja vanhemmat. Jouluaattoon tuosta hetkestä oli vielä tasan pari kuukautta. Pitääkö kauppiaiden tartuttaa oma hysteriansa lapsiin niin, että joulua pitää odottaa kaksin verroin kauemmin kuin mitä kalenterissa on luukkujakaan?

Sen sijaan ymmärrystä saavat ahkerat käsityöntekijät, jotka ajan kuluksi valmistavat isompia ja pienempiä töitä ympäri vuoden. Näpäpärimissä sormissa niin langat kuin muutkin materiaalit muuttavat muotonsa tuotteiksi, joista on iloa sekä tekijälle että lahjan saajalle.

Iloisena olen pannut merkille, kuinka nykypäivänä kotitekoista käsi-

työtä arvostetaan paremmin kuin muutama vuosi sitten. Ja mikä olikaan aikanaan mukavampaa kuin joulupaketista löytyneet äidin kutoamat kauniit, raitavartiset villasukat. Eikä haitannut, vaikka joka joulu tiesi, mitä pehmeä paketti sisälsi. Mielelläni itsekin kutoisin sukan ja sen toisenkin, mutta sen verran noloksi tunnustan itseni, että silmukan karatessa menee koko sukan tekele alkutekijöihin takaisin kerälle. Vaan vielä minä joskus kudon ne sukkaparit valmiiksi!

Ledit valaisevat kodit, pihat ja parvekkeet vuoden ympäri. Onneksi vielä aidot kynttilät pitävät pintansa, vaikka kaupan hyllyissä tuntuvat parfyymit ja kynttilät sekoittuneen. Aina ei kannata sitä tuoksukynttilää antaa lahjaksi, sillä allergia voi pilata toivotun tunnelman. Kynttilöitä polttaessa ei koskaan voi olla liian varovainen, joten myös palovaroittimen kunto kannattaa tarkastaa joulua odotellessa.

Hyvää ja turvallista joulua kaikille! ♦